

Priblizavanje Hrvatske i Srbije

Author: [Dragutin Hedl](#)

Obnavljanje ekonomskih veza obecave nove mogucnosti i Zagrebu i Beogradu. Ali su ratne uspomene jos sveze.

Hrvatska i Srbija se oprezno priblizavaju jedna drugoj, a u tom pravcu ih gura cvrsta ruka americke politike, kao i potrebe njihovih privreda koje su pred bankrotom. No, njihove javnosti jos nisu spremne da prihvate to "nuzno zlo".

Na americki podsticaj, hrvatski predsednik Stipe Mesic sastao se sa predsjednikom SR Jugoslavije Vojislavom Kostunicom u svicarskom gradu Davosu 28.sijecnja/januara na Svjetskom gospodarskom forumu. Bio je to njihov drugi susret u poslednja dva mjeseca.

Iza ovog americkog aranzmana stoji zelja da se ubrzaju demokratski procesi, pre svega u Bosni odakle bi Amerikanci u dogledno vreme da se povuku. Tome, naravno, mogu pridonijeti bas Hrvatska i Jugoslavija ohrabrivanjem bosanskih Hrvata i Srba da Bosnu i Hercegovinu prihvate kao svoju domovinu.

Kostunica je, doista, u Davosu predlozio trojni susret na vrhu izmedju SR Jugoslavije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Mesic je to, nacelno, prihvatio.

On se priblizavanju Srbiji, za zatim i BiH mora odnositi s oprezom. Veci dio hrvatske javnosti jos uvijek s rezervom prihvaca svaki suret drzava nastalih raspadom bivse Jugoslavije. Svijeza su jos sjecanja na rat, a deset godina Tudjmanove propagande koja je Hrvate zastrasivala baukom novih balkanskih asocijacija ostavilo je traga.

Osim toga, prvi susret Mesica i Kostunice na Zagrebackom summitu, nije primljen u Hrvatskoj s ushicenjem.

Tada je Kostunica odbio da se isprica Zagrebu zbog ratnih zbivanja 1991.godine, sto su hrvatski mediji i javnost vrlo lose primili. Culi su se zucni komentari da Kostunicu nije trebalo ni pustiti da predje hrvatsku granicu, ako se prethodno ne isprica.

Otuda, prvi put od izbora, Mesic belezi pad svoje popularnosti u odnosu na hrvatskog premijera Ivicu Racana. To je stoga jer odlucno zagovara punu suradnju s Haskim tribunalom, ali i zbog svojih cestih susreta sa predsjednicima drzava nastalih raspadom Jugoslavije.

S druge strane, svakodnevne potrebe gradjana obje zemlje, problemi sa krutim rezimom viza, nerjeseni imovinsko pravni odnosi i gospodarska suradnja tjeraju Mesica i Kostunicu da nastave proces normalizacije.

Kako bi se bar krenulo u pravcu razrjesavanja tih problema, u Davosu je dogovoreno da Zagreb i Beograd razmjene ambasadore. Iako su diplomatski odnosi izmedju dviju drzava dogovoreni jos u vrijeme Daytonskih pregovora, a potom i uspostavljeni, intervencija NATO-a u Jugoslaviji dovela je do povlacenja ambasadora.

Kostunica i Mesic razgovarali su i o pojednostavljenju viznog rezima, koji sada otezava uspostavu gospodarskih i drugih veza. Recipročno ukidanje viza je nesto čemu se mora stremiti, složila su se obojica predsjednika i ostalo je da to sada predlože svojim parlamentima.

Na tome insistiraju privrednici na obje strane, koji su se sredinom studenog prošle godine sastali u Beogradu, kako bi dogovorili ponovnu uspostavu nekad jakih gospodarskih veza. Prije rata ove dvije zemlje su proizvodile zajedničku robu.

Vojna tvornica "Djuro Djakovic" iz Slavonskog Broda radila je zajednički sa Elektronskom industrijom iz Nisa da bi izgradila dio za tenk koji je potom prodavan u inozemstvu.

Poduzeće "Jugoplastika" iz Splita pravila je djelove za automobile Yugo, "Crvene zastave" iz Kragujevca .

"Jugoplastika" je jedna od najvećih kemijskih tvornica na Balkanu ali je tesko pogodjena gubitkom domaćeg tržišta nakon raspada stare federacije, tako da sada proizvodi igracke. "Zastava" propada iz istih razloga.

U toku posljednje decenije trgovina je praktično prestala. Medjutim, postoje znakovi da se obnavljaju trgovinske veze.

Stidljivo je započeo srbijanski izvoz u Hrvatsku, pa su se u hrvatskim salonima automobila počeli pojavljivati i novi modeli Yuga iz Kragujevca, sa promjenjenim imenom "Tempo".

U prodavaonicama namještaja u Hrvatskoj mogu se pronaći fotelje i sofe iz tvornice "Simpo" iz Vranja, dok su u prodavaonice robe široke potrošnje u Srbiji ponovo počeli stizati proizvodi hrvatske kemijske, prehrambene i farmaceutske industrije.

U želji da unaprijede suradnju, početkom februara u Novom Sadu, boravila je delegacija Skupštine grada Zagreba, kako bi dogovorila veću prisutnost hrvatske industrije u toj regiji.

Otopljanje odnosa primjetno je i u drugim sferama života. Predsjednik Skupštine Vojvodine, Nenad Canak, početkom siječnja posjetio je najistocniji hrvatski grad Ilok, na samoj granici sa SRJ. Tema njegovih razgovora s lokalnom administracijom bila je rješavanje međugranicnih pitanja koja tiste tamosnje stanovnike.

Narocito su pogodjeni poljoprivrednici čija je zemlja ostala podijeljena teritorijalnim razgranicenjem dviju država. Sredinom siječnja Vukovar je posjetilo izaslanstvo vojvodjanske općine Bac kako bi se dogovorilo oživljavanje dobrosusjedske suradnje te "uspostavio lakši i brzi promet na granicnom prijelazu".

Takvi bilateralni susreti na nižim razinama sve donedavno bili su nezamislivi.

Postaje svakim danom jasno da se od normalizacije odnosa ne može pobjeći. To svakako znaju i Kostunica i Mesic. Sada samo ostaje da se još uvijek nakostresena javna mnjenja obje zemlje pripreme za takav razvoj događaja.

Dragutin Hedl je redovni dopisnik IWPR.

Location: Balkans
Macedonia
Albania
Serbia

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/priblizavanje-hrvatske-i-srbije>